19.2.2016 LIVI/979/00.03.02/2016

Liikennejaosto

Korjausvelan toimenpideohjelma

Korjausvelalla tarkoitetaan sitä rahasummaa, joka tarvittaisiin väylien saattamiseksi nykytarpeita vastaavaan hyvään kuntoon. Korjausvelkaa ja -tarpeita on sekä maanteillä, radoilla että vesiväylillä. Korjausvelkaa ovat mm. huonokuntoiset väylät ja niiden rakenteet sekä tekniikaltaan vanhentuneet varusteet ja laitteet. Korjausvelan määrä on tällä hetkellä jo liki 2,5 miljardia euroa ja se kasvaisi perusväylänpidon kehyksen mukaisella rahoitustasolla (965 milj. eur/vuosi) noin 100 milj. euroa vuodessa.

Hallitusohjelman mukainen korjausvelan kasvun pysäyttämiseksi ja vähentämiseksi suunnattu 600 miljoonan euron lisäpanostus on kertaluonteinen kolmelle vuodelle ja rahat on tarkoitus käyttää vuosina 2016–2018 niin, että ensimmäisenä vuotena käytössä on 100 miljoona euroa, toisena vuotena 300 miljoonaa euroa ja kolmantena vuotena 200 miljoonaa euroa. 5 miljoonaa euroa kohdistetaan valtakunnallisesti yksityisten teiden parantamisen valtionavustuksiin vuonna 2016

Korjausvelkarahoitus on jaettu kolmen pääkriteerin mukaisesti: asiakkaiden tarpeet, korjausvelan hallinta sekä digitalisaation ja uusien palvelujen kehittäminen. Vuosille 2016–2018 saatava rahoitus on kohdennettu niin, että se parantaa erityisesti elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä poistaen kasvun esteitä. Olennaista on, että korjausvelka saadaan pysäytettyä ja kääntymään laskuun.

Teille korjausvelkarahoitusta kohdentuu 325 miljoonaa euroa, radoille 223 miljoonaa euroa, vesiväylille 12 miljoonaa euroa sekä digitalisaatioon ja uusiin palveluihin 35 miljoonaa euroa.
Merkittävimpiä korjausvelkakohteita ovat mm.

- maanteillä huonokuntoisten teiden peruskorjauksia sekä huonokuntoisten ja painorajoitettujen siltojen uusimisia ja korjaamisia.
- radoilla turvallisen liikennöinnin varmistavien asetinlaitteiden uusimisia, radan rakenteiden korjaamista, huonokuntoisten siltojen uusimisia ja korjaamisia, vanhentuneen tekniikan uusimista myös ratojen sähköistyksen osalta sekä ratapihojen ja raakapuuterminaalien kunnostuksia ja laajennuksia.
- vesiväylillä muutaman suuren huonokuntoisen kiinteän merimerkin peruskorjauksen sekä Saimaan kanavan sulkuporttien uusimista

Toimenpiteiden valinnasta on vastannut Liikennevirasto, tiekohteiden osalta yhteistyössä ELY-keskusten kanssa. Liikenneviraston ja ELY-keskusten jo olemassa olevaa tietoa asiakastarpeista täydennettiin elinkeinoelämän kanssa käydyllä aktiivisella vuoropuhelulla ja samalla kartoitettiin elinkeinoelämän kannalta tärkeitä korjauskohteita. Teiden korjauskohteet on kerätty alueittain, mutta lopullinen priorisointi on tehty Liikennevirastossa asiakkaiden tarpeiden, korjausvelan hallinnan tai digitalisaation näkökulmat huomioiden. Korjausvelkarahoitusta ei ole siis jaettu alueellisesti, mutta se kohdentuu ympäri maan.

Väylien korjausvelka eli huono kunto lisää sekä väylien käyttäjien että väylänpidon kustannuksia. Tällä korjausvelkaohjelmalla ensin taitetaan korjausvelan kasvu, ja sen jälkeen vähennetään korjausvelkaa.
Asiakkaiden näkökulmasta tällä ohjelmalla:

- lyhennetään matka- ja kuljetusaikoja (esim. paino- ja nopeusrajoitusten poistaminen, huono-

kuntoisen tiestön vähentäminen, radan päällysrakenteiden korjaukset)
- varmistetaan liikenteen täsmällisyyttä (esim. rataverkon asetinlaitteiden sekä sähköradan uudistukset)
- varmistetaan, että verkko ylipäätään on käytettävissä (huonokuntoisten siltojen uusiminen tai korjaaminen, merenkulun turvalaitteet, Saimaan kanavan sulkuportit)
- raakapuuterminaalien avulla raakapuunkuljetusjärjestelmä tehostuu
- varusteiden ja laitteiden uusiminen parantaa liikenneturvallisuutta

Korjausvelkaohjelmaan sisältyvä digitalisaatio-osa edistää asiakastarpeiden tunnistamista, väylänpidon tehokkuutta, uusien liikenteen palvelujen käyttöönottoa ja valmistautumista liikenteen automatisaatioon. Digitalisaation myötä voidaan tunnistaa väylän korjaustarpeet täsmällisemmin sekä kohdistaa ja suunnitella korjaustoimenpiteet tarkemmin. Tällä tavoin käytettynä digitalisaatio lisää väylien ylläpidon kustannustehokkuutta ja paremmilla menetelmillä vähennetään korjausvelan lisääntymistä.

Korjausvelkaohjelma julkistettiin perjantaina 5.2.2016. Samaan aikaan Liikenneviraston Internet-sivuilla avattiin Korjausvelkasivusto, jossa on kaikkien nähtävillä tietoa korjausvelasta ja digitaalinen karttasovellus liikenneväylien korjausvelkakohteista. Sivusto on osoitteessa www.liikennevirasto.fi/korjausvelkaohjelma

Vuodelle 2016 osoitetun 100 miljoonan euron rahoituksen käytön suunnittelu on meneillään. Vuoden 2016 korjauskohteet täsmentyvät maaliskuun aikana. Hankkeiden käynnistymisestä tullaan viestimään myös internet-sivuston karttasovelluksen kautta.

Helmikuun alussa julkaistun 600 milj. euron korjausvelkaohjelman lisäksi hallituskaudella on tarkoitus siirtää väylien kehittämishankkeista perusväylänpitoon ja yksityistieavustuksiin 364 milj. euroa. Kohdentamisen suunnittelu on aloitettu Liikennevirastossa. Suunnittelussa otetaan huomioon valtiovarainvaliokunnan mietinnön (joulukuu 2015) ohjaus rahoituksen kohdentamisesta korjausvelan vähentämisen lisäksi liikenneturvallisuutta parantavaan teemahankkeeseen. Lisäksi on laajemminkin esillä tarve osoittaa rahoitusta pieniin alueellisiin investointeihin peruskorjaus- ja kunnostustyyppisten hankkeiden lisäksi. On kuitenkin huomattava, että monien parantamis- ja kunnostustarpeiden ristipaineessa kaikkia tärkeitäkään kohteita ei pystytä toteuttamaan.

Liikennevirasto pitää korjausvelkaohjelmaa erittäin merkittävänä panostuksena liikenneväylien kuntoon ja elinkeinoelämän toimintaedellytysten turvaamiseksi. Tällä ohjelmalla pysäytetään korjausvelan kasvu ja käännetään velan määrä laskuun. Korjausvelka kasvaisi ja väylien kunto heikkenisi nopeasti ilman korjausvelkapanostusta. Jotta liikenneväylien korjausvelka saadaan pidemmälläkin tähtäimellä pidettyä kurissa ja vähentymään, tarvitaan samanlaisia ratkaisuja myös jatkossa